

Лекція

НА
ТЕМУ:

ХАРАКТЕР

ПЛАН

1. ПОНЯТТЯ ПРО ХАРАКТЕР.

2. ТЕОРІЇ ХАРАКТЕРУ.

АКЦЕНТУАЦІЯ РИС
ХАРАКТЕРУ.

3. СТРУКТУРА ХАРАКТЕРУ

ТА ОСНОВНІ РИСИ

ТИПОВОГО ХАРАКТЕРУ.

ФОРМУВАННЯ ХАРАКТЕРУ.

1. ПОНЯТТЯ ПРО ХАРАКТЕР.

У кожної людини різноманітні риси і якості поєднані своєрідно, тобто, у кожного свій характер.

"Характер" - слово давньогрецького походження і в перекладі означає "чеканка", "риси", "прикмета", "печатать".

Життя чеканить, відливає характер людини. А з певного моменту людина саме починає чеканити, кувати свій характер. В цьому і полягає суть самовиховання.

ХАРАКТЕР - ЦЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ПОЄДНАННЯ СУТТЄВИХ ОЗНАК ОСОБИСТОСТІ, ЯКІ ВИРАЖАЮТЬ СТАВЛЕННЯ ДО НАВКОЛИШНЬОЇ ДІЙСНОСТІ І ВИЯВЛЯЮТЬСЯ У ВЧИНКАХ ТА ПОВЕДІНЦІ.

Для того, аби характер виявився повною мірою, необхідно побачити людину в різноманітних ситуаціях .

Всі риси характеру необхідно розглядати в певному поєднанні.

Наприклад, для двох особистостей притаманні такі риси: рішучість, доброта, чуйність, працьовитість, чесність, акуратність. Але це будуть абсолютно різні люди. Характерними необхідно вважати не всі особливості особистості, а тільки суттєві і стійкі.

Так, навіть дуже сміливі люди інколи можуть переживати страх, але їх не можна назвати боягузами.

Характер людини тісно пов'язаний із її темпераментом - він є тією природною канвою, на якій життя наносить узорі характеру.

Характер, на відміну від типу темпераменту, по спадковості не передається, а формується в процесі життя.

На основі одного типу темпераменту можна сформувати різні типи характеру.

Фізіологічні основи формування характеру:

**тип вищої нервової діяльності,
що лежить в основі темпераменту;**

**функція системи тимчасових нервових зв'язків
– динамічного стереотипу.**

роль фізичного виховання, виховання акуратності у дитини дошкільного віку.

В ХАРАКТЕРІ ЗАВЖДИ СПОСТЕРІГАЄТЬСЯ ТИПОВЕ ТА ІНДИВІДУАЛЬНЕ

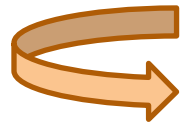
Типове в характері
залежить від:

- суспільства,
в якому живе
особистість;
- соціальної
ролі, яку вона
виконує;
- професійної
спрямованості.

Індивідуальне в
характері залежить від

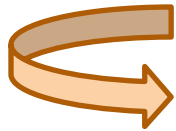
- задатків,
з якими людина
народжується;
- від типу вищої
нервової діяльності;
- від середовища,
в якому живе,
індивідуальних умов
навчання і
виховання.

НА ФОРМУВАННЯ ХАРАКТЕРУ ВПЛИВАЄ:

Макросередовище:

- *суспільний лад,*
- *географічне положення,*
- *національне коріння*
виховання: культура, мова.

Мікросередовище:

*макросередовище
переломлюється
через призму індивідуальних
впливів на людину: сім'ю,
дошкільний заклад, школу,
вулицю, літературу, музику,
друзів.*

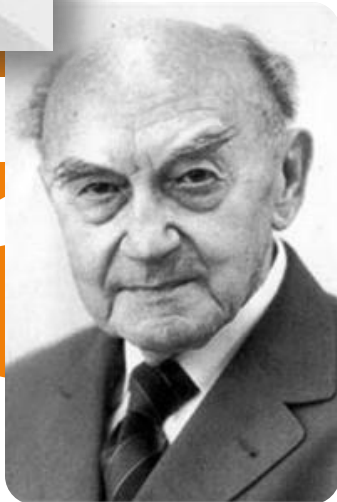
2. Теорії характеру.

Акцентуація рис характеру.

Над проблемою
типології характеру
працювали:

А.Лічко

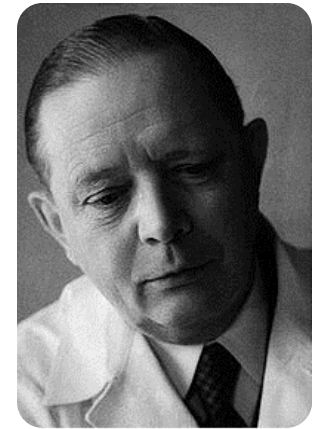
К.Леонгард

Е.Фромм

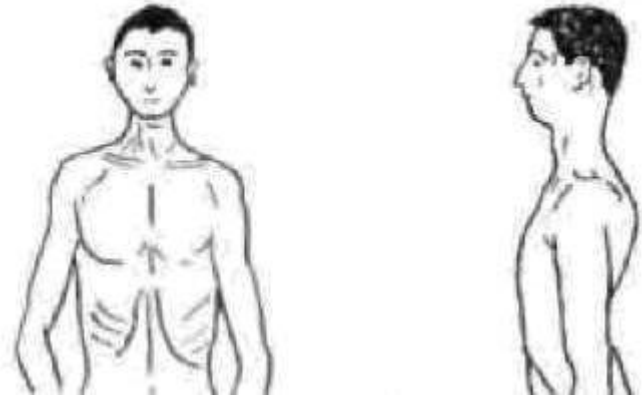
У.Шелдон

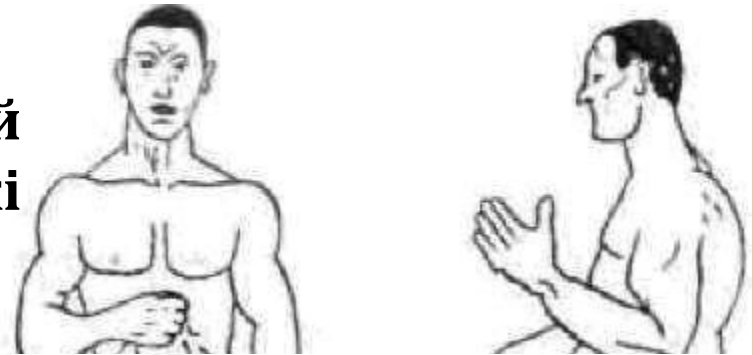
Е.Кречмер

Типи характеру за Е.Кречмером:

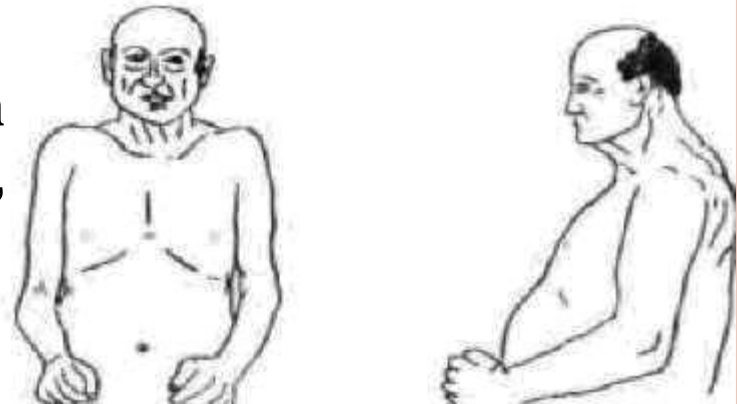
- Астенічний тип (худа людина з тонкою шкірою, нерозвиненою мускулатурою, без жирових відкладень).

- Атлетичний тип (розвинений скелет і мускулатура, широкі плечі, міцна грудна клітка).

- Пікнічний тип (розвинена внутрішня порожнина тіла, ожиріння).

КЛАСИФІКАЦІЯ ХАРАКТЕРУ ЗА А.ЛІЧКО

- Акцентуація характеру – це особливе підсилення окремих рис характеру (найчастіше спостерігається в підлітковому та юнацькому віці).
- *Гіпертимний тип* (цінують свої здібності, самовпевнені, намагаються справити враження, настрої хороший, захоплення різноманітні, інколи конфліктні, недисципліновані, рухливі і комунікабельні).

- *Циклоїдний тип* (підвищена нервовість, апатія, самотність, важко переживають невдачі, настрої змінюються через 2-3 тижні).

КЛАСИФІКАЦІЯ ХАРАКТЕРУ ЗА А.ЛІЧКО

- ***Лабільний тип*** (настрій часто змінюється, поведінку передбачити важко, переважає негативний емоційний стан).
- ***Астеноневротичний тип*** (підвищена забобонність, вередливість, швидка втомлюваність, особливо у процесі розумової роботи).
 - ***Сензитивний тип*** (підвищена чутливість до різноманітних впливів; не люблять компанії; замкнутість, невпевненість, слухняність; важко адаптуються до нових умов; наполегливість, вірність у дружбі).
- ***Психастенічний тип*** (прискорений інтелектуальний розвиток, схильність до роздумів, самоаналізу; їх сила в словах а не в справах; самовпевненість поєднується з нерішучістю).

КЛАСИФІКАЦІЯ ХАРАКТЕРУ ЗА А.ЛІЧКО

- **Шизоїдний тип** (замкнутість, люблять компанію дорослих, байдужість до навколишніх людей, відсутність співчуття, почуття стримані, живуть у світі фантазій, ровесники їх не люблять).
 - **Епілептоїдний тип** (часто плачуть, мучать тварин, знущаються над беззахисними, жорстокі, егоїстичні, люблять диктатуру).
- **Істероїдний тип** (егоцентризм, потреба в увазі до своєї особи, не люблять, коли когось хвалять, претендують на виключне становище своєї персони, часто терплять фіаско).
- **Нестійкий тип** (слабка воля, люблять розваги без розбору, лінкуваті, відсутність стійких інтересів, планів на майбутнє).
- **Конформний тип** (бездумне підпорядкування більшості, головне кредо – „бути як всі”, можуть зрадити, зовнішній локус контролю).

ТИПОЛОГІЯ ХАРАКТЕРІВ ЗА К. ЛЕОНГАРДОМ (КЛАСИФІКАЦІЯ БАЗУЄТЬСЯ НА ОЦІНЦІ СТИЛІВ СПІЛКУВАННЯ).

- Гіпертимний (високий рівень контактності).
 - Дістимний (низька контактність).
 - Циклоїдний (різкі зміни настрою, змінюють стиль спілкування).
 - Збудливий (низька контактність, похмурі, занудні, конфліктні).
 - Застрагаючий тип (помірна контактність, підозрілі, ревнівi, образливi).
 - Педантичний (бюрократ, формаліст, у конфліктах пасивний).
 - Тривожний (невпевненість, мiнорний настрiй).
-

ТИПОЛОГІЯ ХАРАКТЕРІВ ЗА К. ЛЕОНГАРДОМ

- Емотивний (спілкування у вузькому колі друзів).
- Демонстративний (легкість встановлення контактів, прагнення до лідерства і влади).
- Екзальтований (альтруїсти, часто закохуються, багато говорять).
- Екстравертований (безліч друзів, контактність).
- Інтровертований (замкнутість, схильність до філософствування, відірваність від реальності).

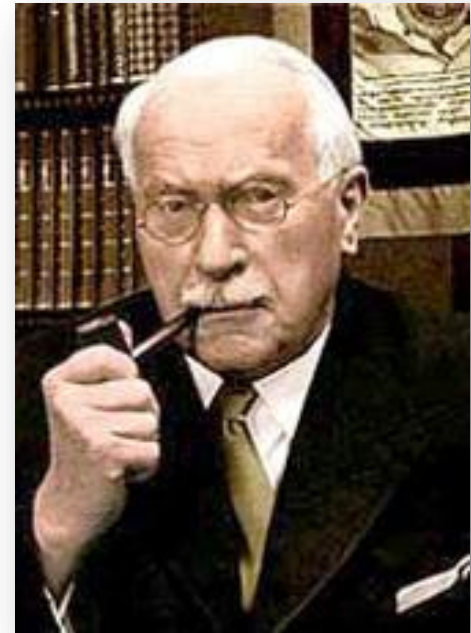
СОЦІАЛЬНА ТИПОЛОГІЯ ХАРАКТЕРІВ ЗА Е.ФРОММОМ

- *„Мазохіст-садист”* (прагнення „переробити” всіх в кращу сторону, самокритика, самобичування, садизм).
- *„Руйнівник”* (агресивність, знищення об’єкту).
- *„Конформіст-автомат”* (підпорядковується обставинам, думці інших).

**ЗАЛЕЖНО ВІД СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ
НА ЗОВНІШНІЙ ТА ВНУТРІШНІЙ СВІТ
ВИДІЛЯЮТЬ
(ЗА К.ЮНГОМ):**

- **інтравертний тип
/спрямованість особистості на
свій внутрішній світ/;**
- **екстравертний тип
/спрямованість особистості на
зовнішній світ/**
- **аббовертний тип / середній
тип/**

Карл Густав Юнг
швейцарський
психолог,
неофрейдист

3. СТРУКТУРА ХАРАКТЕРУ ТА ОСНОВНІ РИСИ ТИПОВОГО ХАРАКТЕРУ.

ФОРМУВАННЯ ХАРАКТЕРУ.

Рис характеру дуже багато. В тлумачному словнику С. Ожегова більше 1,5 тисячі слів, що їх позначають. Всі ці риси поділяються на кілька великих груп, які взаємопов'язані між собою.

Групи рис характеру

І. Рис характеру, що виражають ставлення до суспільства, інших людей: патріотизм, гуманізм, відданість, доброта, чесність, правдивість, щирість, альтруїзм.

**Протилежні риси:
егоїзм, черствість,
брехливість,
байдужість,
лицемірство, злоба.**

ГРУПИ РИС ХАРАКТЕРУ

II. Риси, що виражають ставлення людини до самої себе: самолюбство-себелюбство, скромність-хвальковитість, вимогливість, критичність.

Ми постійно порівнюємо себе з іншими.

Це виявляється у самооцінці:

Види самооцінки:

- завищена;
- занижена;
- адекватна.

ГРУПИ РИС ХАРАКТЕРУ

III. Риси, що виражають ставлення до праці:
працелюбність,
ініціативність,
охайність,
бережливість,
вимогливість.

Протилежні риси:
безвідповідальність,
лінь, формалізм у
роботі.

IV. Вольові риси характеру:

цілеспрямованість, самостійність,
рішучість, наполегливість, витримка й
самовладання, дисциплінованість, мужність,
смівість.

Протилежні:
поспішність,
боягузтво.

